

Leder

I dette efterår kan kapitalismens krise fejre 4-årsdagen for sit udbrud. Den begyndte sent på efteråret 1974 med olieprisforhøjelserne. At vi her i bladet i lighed med en række andre marxistiske tidsskrifter allerede længe havde fremført, at kriser er en uadskillelig del af selve kapitalismen, havde ikke sat sit præg på hverken debat eller kriseforståelse. Der gik en lige linje fra olieprisforhøjelserne til formodningen om, at der var tale om et midlertidigt, politisk fremkaldt tilbageslag på en iøvrigt ubrudt og nærmest ubrydelig opgangslinje.

I dette efterår kan kapitalismens krise fejre sin 2-årsdag som massearbejdsledsløshedskrise. Og selv de optimistiske skøn siger nu, at massearbejdsledsløsheden vil både vokse og vare ved. På trods heraf og på trods af, at krisen helt entydigt har forandret fremtrædelsesform, er der fortsat mange, der mener, at der blot er tale om et måske lidt langvarigt tilbageslag - at det kort sagt ikke er kapitalismen, som er problemet, men politikken. For dem, der med dette udgangspunkt beskæftiger sig med krisen i et mere analytisk perspektiv, fører dette til fejlagtige konklusioner. For dem, der beskæftiger sig med arbejderbevægelsens politik, fører det til fejlagtige, for ikke at sige katastrofale løsningsforslag.

Selv om der i de senere år er udkommet adskillige bidrag til en analyse af den danske krise og til en kritik af arbejderbevægelsens politik – især den socialdemokratiske dels – mangler der fortsat et stort arbejde, før misforståelserne er blot nogenlunde ryddet af vejen. Perspektivet herfor må være dels en kritisk analyse af den danske krises gennemslagsform, og forklaringerne på den danske krises særlige karakter, dels en kritik og analyse af den faktisk førte krisepolitik.

Disse to linjer forfølges i det foreliggende nummer. Artiklen *Kriseudviklingen i Danmark* indeholder endnu en påvisning af manglerne i kriseforståelsen hos de sk. Socialistiske Økonomer samt af det punktvisse sammenfald i opfattelsen hos SØ og Det økonomiske Råd. Herudover er artiklen nok den mest samlede analyse af den danske krises strukturelle årsager og cykliske gennemslagsform, som findes på det danske bogmarked. Gennem den empiriske analyse leveres i et af de sidste afsnit også en indirekte kritik af en hel del af de nyere reformismeanalyser, idet artiklen viser, at antagelsen om, at den danske kapitalisme internationalt set er tilbagestående, ikke har noget på sig. I forhold til reformismeanalysernes som regel uformulerede grundantagelse om, at Danmark er et undergen-

nemsnitligt, lavorganisk land, hvor småborgerskabet står stærkt på grund af den nærmest småborgerlige produktionsform, må man ud fra artiklen her nærmest konkludere det modsatte. Den danske produktion er som det vi ses ikke småborgerlig, men gennemsnitlig til overgennemsnitlig – hvilket egentlig burde føre til en fornyet og seriøs analyse af den danske reformismes funktionsbetingelse.

Det andet hovedtema i nummeret er kritik og analyse af den faktisk førte krisepolitik, især med hensyn til udviklingen på arbejdsmarkedet.

I *Den statslige arbejdsmarkedspolitik i krisen* diskuteres sammenhængen mellem krisens fortsatte uddybning og kravene til den statslige arbejdsmarkedspolitik. Her er det grundlæggende argument, at politikken må tilpasse sig de krav, som den kapitalistiske kriseudvikling rejser – uanset, hvad arbejdsministeren ellers måtte mene. I artiklen følges faserne i kriseudviklingen, som sammenkædes med faserne i den førte arbejdsmarkedspolitik. Herunder vises, at arbejdsmarkedspolitikken må udvikle sig i en stadig mere selektiv retning.

Et andet aspekt af krisens konsekvenser for arbejdsmarkedet behandles i en kommentar om *Fagbevægelsens krisestrategi og den statslige indkomstpolitik*. Her tages LOs forslag om en trepartsinstitution op til behandling. Tanken med trepartsinstitutionen er, at stat, fagbevægelse og arbejdsgiverorganisationer skal forhandle sig frem til kriseløsningsstrategier. Forfatterne viser, at krisen tvinger LO til at sammenkæde løn- og beskæftigelseskrav på en sådan måde, at indkomstpolitikken bliver en nødvendighed – ikke et nødvendigt onde eller en trussel som tidligere, men nærmest som et gode, et »planøkonomisk« styringsinstrument, for at sige det med Thomas Niensens ord.

Iøvrigt fortsætter vi i dette nummer den analyse af den danske indkomstpolitik, som vi bragte i nr. 17, med en kritisk kommentar. *Fagbevægelsens lønpolitik* tager udgangspunkt i fagbevægelsens opfattelse af lønpolitikken og diskuterer på denne baggrund spørgsmålet om den solidariske lønpolitikens indhold. I forhold til artiklen i nr. 17 er der her tale om en afvisning af, at fagbevægelsen gennem sin lønpolitik skulle stile mod en sammenkædning af den generelle lønudvikling og den gennemsnitlige produktivitetsudvikling.

Vi slutter nr. 18 med en anmeldelse af *Ny teknik på dagbladene* – dvs. med et indlæg i debatten om baggrunden for indførelsen af teknologiske forandringer i produktionsprocessen. Er det økonomiske motiv fremherskende - eller er indførelsen af nye maskiner begrundet politisk, altså et forsøg på at begrænse arbejderklassens kampkraft? Anmeldernes svar er det førstnævnte, hvor bogens er det sidstnævnte.

Nye bøger fra Kurasje

Finn Dam Rasmussen:

Arbejderens situation, de sociale problemer og revolutionen

»Skal man gå ud fra, at arbejderne nu har fået det så godt i de vestlige kapitalistiske lande, at de ikke mere vil lave revolution – eller bliver behovet for arbejderklassens sociale emancipation stadig større med kapitalismens historiske udvikling? For at kunne tage dette problem om revolutionens mulighed og nødvendighed op er det først og fremmest nødvendigt at finde ud af, hvad det egentlig er, arbejderklassen skal befri sig fra,... sin eksistens som kapitalens lønarbejder. Denne specifikke historiske form for menneskenes samfundsmæssige eksistens betegnes i det følgende som »arbejderens situation« og er emnet for denne bog.«

(fra indledningen)

176 sider; kr. 65,-

UDKOMMER den 17. september 1978

Socialpolitik og kapitalisme

En antologi om de sociale problemer, deres årsager og formål under kapitalismen samt om at analysere disse problemer marxitisk

I antologien:

- skriver *Böhle og Sauer* om intensivering af arbejdet og statslig socialpolitik,
 - Kritiseres *Böhle og Sauer* af *Claus Offe*, der får svar på tiltale,
 - Analyserer *Finn Dam Rasmussen og Peter Bundesen* de sociale problemers sammenhæng med kapitalismen,
 - Kritiserer *Torben Pilegaard Jensen* den borgerlige social- og arbejdsmarkedspolitiske teori, og endelig
 - Diskuterer *Svend Solvig og Peter Abrahamsen* marxistiske analyser af socialpolitik i Danmark.
- ca. 150 sider; ca. 60,- kr.

UDKOMMER i begyndelsen af oktober 1978.

Bøgerne kan ligesom Kurasjes andre bøger købes i bogcafeer og boglader, eller bestilles direkte hos Kurasje ved forudbetaling på giro: 7 16 60 44.